

**† Andrzej Kowalczewski,
Przyrodnik, edukator, społecznik. Wspomnienie**

W dniu 17 marca 2020 roku w wieku 82 lat, po długiej i ciężkiej chorobie zmarł Andrzej Kowalczewski, radomski przyrodnik i społecznik, wieloletni Wojewódzki Konserwator Przyrody w Radomiu.

Andrzej Kowalczewski urodził się 4 grudnia 1938 roku w Lublinie. W 1967 roku ukończył Wydział Leśny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie uzyskując tytuł inżyniera leśnictwa. W 1985 roku ukończył również studia podyplomowe w zakresie ochrony przyrody w

Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

W 1962 roku podjął pracę w Biurze Urządzania Lasów i Projektów Leśnictwa w Radomiu, którą zakończył w 1970 roku na stanowisku kierownika grupy urządzania lasu. W latach 1970 – 1975 pracował w Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych w Radomiu na stanowisku specjalista ds. zadrzewień. Od 1975 roku do 1978 roku zajmował stanowisko kierownika oddziału w Wydziale Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojewódzkiego w Radomiu.

Przez krótki okres pracował jako Naczelnik Wydziału w Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych w Łodzi, a następnie od 1979 roku ponownie w Urzędzie Wojewódzkim w Radomiu w Wydziale Rolnictwa, Gospodarki Żywnościowej i Leśnictwa jako Wojewódzki Konserwator Przyrody. Po reorganizacji administracji i likwidacji województwa radomskiego od 1999 roku do 2004 roku pracował w Placówce Zamiejscowej w Radomiu Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, Wydziale Środowiska i Rolnictwa.

Dzięki swym umiejętnościom i wiedzy uzyskał kwalifikacje rzeczoznawcy w zakresie urządzania lasu (Stowarzyszenie Inżynierów, Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, 1976), biegłego z zakresu ochrony przyrody (Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, 1998), lidera edukacji leśnej w Lasach Państwowych (Centrum Informacji Lasów Państwowych, 2002), a także konsultanta środowiskowego w zakresie wspierania przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i dobrostanu zwierząt (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2004).

Pan Andrzej Kowalczewski był mocno związany z Puszcą Koziennicką, na terenie której zamieszkał już w 1946 roku, kiedy to Jego ojciec Jan objął stanowisko nadleśniczego Nadleśnictwa Jedlnia.

Za jeden ze swoich najważniejszych sukcesów uznawał utworzenie (1983 rok), a potem powiększenie (2001 rok) Koziennickiego Parku Krajobrazowego. Starania o utworzenie parku krajobrazowego trwały ponad 4 lata. Za swój sukces uznawał także objęcie ochroną setek hektarów, ciekawych pod względem przyrodniczym, zakątków ówczesnego województwa radomskiego i utworzenie na tych terenach rezerwatów przyrody.

Dużym osiągnięciem było prowadzenie badań nad nietoperzami. Inwentaryzacja przeprowadzona na terenie ówczesnego województwa radomskiego, w Puszczy Koziennickiej, na strychach, w piwnicach i obiektach sakralnych wykazała wówczas 16 gatunków (na 21 występujących w Polsce).

Pozostałości cennych ekosystemów obejmował ochroną prawną tworząc pierwsze użytki ekologiczne.

Przyczynił się do utworzenia licznych pomników przyrody m.in. pozostałości zabytkowej alei sosnowej Siekluki – Kamień przy trasie E-7. Drzewa te zasadzono podczas budowy drogi około 1840 roku.

Był inicjatorem wielu badań przyrodniczych na południowym Mazowszu (m.in. języczki syberyjskiej, bociana czarnego czy żółwia błotnego).

Wśród swoich największych sukcesów przyrodniczych wymieniał znalezienie na terenie gmin Przyłęk i Chotcza żółwia błotnego. Wspólnie z naukowcami z Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Przyrody „proNatura” w Krakowie obserwował i badał te gady. Utworzył dla ich ochrony dwa rezerwaty przyrody – Borowiec i Ługi Helenowskie. W 2005 roku został współzałożycielem i prezesem Towarzystwa Przyrodniczego „Żółw Błotny”, którego celem była i jest ochrona fauny, flory, a w szczególności ochrona żółwia błotnego i jego siedlisk, podejmowanie działań służących ich ochronie oraz rozbudzanie w społeczeństwie zainteresowań przyrodą.

Od początku swojej pracy Andrzej Kowalczewski wielką uwagę przywiązywał do edukacji przyrodniczo – leśnej młodzieży. Przy każdej okazji spotykał się z uczniami w szkołach, a także na warsztatach terenowych. Przez wiele lat przewodniczył jury wojewódzkich olimpiad ekologicznych. Brał czynny udział jako juror w konkursach przyrodniczych organizowanych przez szkoły i Zarząd Koziennickiego Parku Krajobrazowego.

Przez wiele lat był członkiem Zarządu Wojewódzkiego Ligi Ochrony Przyrody, a także Rady Naukowo – Społecznej Koziennickiego Parku Krajobrazowego oraz Rady Naukowo –

Spółecznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Kozienicka”. Był również przewodniczącym Rady Redakcyjnej czasopisma przyrodniczego „Kulon”.

Zawsze służył radą i inspirował do podejmowania działań na rzecz przyrody Ziemi Radomskiej.

Za swą działalność zawodową i społeczną uhonorowany został licznymi odznaczeniami, wyróżnieniami i odznakami m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2004 rok), Złotym Krzyżem Zasługi (1988 rok), Srebrnym Krzyżem Zasługi (1982 rok). W 1996 roku otrzymał nagrodę II stopnia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa za całokształt działalności w dziedzinie ochrony przyrody.

Otrzymał także odznaki honorowe LOP (1980 rok – srebrna, 1986 rok – złota, 1991 rok złota „Zasłużony dla ochrony przyrody”) oraz odznaki „Za zasługi dla PTTK Województwa Radomskiego” (1981), „Zasłużony dla leśnictwa i przemysłu drzewnego” (1983), „Za zasługi w realizacji zadań Polskiego Łowiectwa” (1983), „Za zasługi dla Województwa Radomskiego” (1983), Złota „Zasłużony dla ochrony środowiska” (1987), a także odznaki honorowe Polskiego Towarzystwa Leśnego (srebrna, 1983 i złota 1988).

Inż. Andrzej Kowalczewski, Wojewódzki Konserwator Przyrody odszedł od nas, ale pozostawił po sobie nie tylko objęte ochroną liczne obiekty indywidualne i powierzchniowe, ale przede wszystkim zmobilizował liczne grono osób do kontynuowania Jego dzieła i propagowania miłości oraz szacunku do przyrody.

dr inż. Marek Krzemiński,

przewodniczący Rady Naukowo-Spółecznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Kozienicka”